

اداره ده — « تورك يوردى » نك كچن صايسيله

۱۰ نجى جلدى بېتەرك ۱۱ نجى جلدى باشلادى .

آبونه لرى بېتەنلەر « يورد » كوندريليه جكدر .

اشتراكلرينى يكيلىتەلەرى رجا اولنور .

تورك يوردى

ناشرى : تورك يوردى

مدبرى : آق چورە اوغلى يوسف

يىل ۵ جلد ۱۱ صاى ۱۱۸

۱۵ ايلول ۱۳۳۲

يىل ۱۳۳۲ صاى ۱۴

آلتی یدی آی اول « یکی تربیه اصولاری » نه دائر بر مقاله نك باشنه علاوه ایتدیكمز مطالعه لر آره سنده « تورک یوردی » نك تعلیم و تربیه مسأله لرینه نه قدر اهمیت ویردیکنی و بو مسأله لرده نه کی اساسلره استناد ایتمک ایسته دیکنی برآز آ کلامه به چالیشمشدق [۱]. صرف تربیه و تعلیمدن باحث بر مسلك مجموعه سی اولقی اوزره انتشار ایدن « معلم » رفیقمری قاره لریمزه طابیتیرکن ، عثمانلی - تورک مطبوعاتنك فکر عجزه اك بو یوک قصوری اولان استقرائی (Inductif) و ابداعی (Original) اولامایشینی خاطر لاتهرق ، کنج آرقداشمزك یوقصوردن اجتناب ایتمه سی توصیه اید یوردق و دی یوردق که مطبوعاتنك محتویاتی حیاتزدن آلینا یور ؛ مجموعه لریمز باشقه مملکتلرک سونوک لوحه لری ، باشقه آدملرک فکر و حسلرینك قوتسز عکس صدالری و بر جوق ده اوتهدن بریدن ترجمه لر ایله طولیور ؛ محرر لریمزک چوغی سوز و فکر ترجمه سی ، حیاتی ، حیاتمزی ترجمه ایتمکدن قولای بولیور و اوکا میل ایدیور [۲]. شو یازدیقلریمزدن ده آ کلاشیلور که بز ، اصل حیاتك ، کندی تعلیم و تربیه حیاتمزك مشاهده سندن چیقاریلان نتیجه لره قیمت ویرمکده یز .

بوصایمزله کچن تعلیم ییلنده کی (۱۳۳۱ : ۱۳۳۲) مساعینك بر قسم مکتبلریمزده ویردیکی نمره لری کوسترن پک قیمتدار بر وثیقه نك نشریته باشلايه ییلیمک بختیار لغنده بولیوروز . وثیقه « ۱۳۳۲ سنه سی وقف قیز مکتبلرینك سنه لك راپوری » در .

قاره لریمزه اوقومه لرینی شدتله توصیه ایتدیكمز بو « راپور » قرطاسیات (اوت ، هر دورلو « ایات » اولیورده ، بوروقراسی بی افاده ایتمک اوزره برده « قرطاسیات » نه دن ا یلماسین ؟) محصولی آغیر ، روح صیقان ، اوصانچ ویرن بر وثیقه رسمیه حالنده اصلا دکلدز . طاشاراق یاشایان بر دیل ، چوق جوال ، چوق رنگلی بر اسلوب ایله یازیلش بر ادبی پارچه در . ذاقاً محررینك اسمنی سوبله مک ، یازینك ماهیتنی در حال کوزلرده بارلامتی ایچون کفایت ایدر : راپورک محرری خالده ادیب خام افندیدر .

بو وثیقه بر قاچ نقطه نظر دن حاضر اهمیتدر : معلمه و معلملر ، بوندن مسلک لرینه دائر بر جوق نافع و مفید فکر و مطالعه لر طوبیه بیلرلر ؛ مملکتك استقبالیله علاقه دار کیمسه لر استقبالی اك زیاده حاضرلیه جق اولان قیز مکتبلرندن بر قسمك - اك اسکي ، اك عنعنه وی ، اك چوق خلق آره سنه صوقولش وقف قیز مکتبلرینك - حال حاضرینه دائر بر فکر ایدینرلر ؛ عین زمانده قادین حیاتی ، قادین روحیاتی ، قادین په داغور یسی مسائلنده اك صمیمی واک نافذ نظرلی مستثنا بر معلمه مزك جوق قیمتلی مشاهده و توصیه لرینی اوکرنش اولورلر ؛ نهایت بوراپور ، تاریخ عثمانینك غایت اهمیتلی اولان شو دکیشمه وکچمه دوره سنده مسلمان قیز مکتبلرینك احوالی غایت طوغری و پک جانلی بر لوحه حالنده جزوب کوسترن و بوننگله برابر عثمانلی نورک لکنده تعالی نسوان حرکتك پیشواسی اولان بر قادینك مستقبل تورک قادینلرینه ویرمک ایسته دیکی سیما نك تقریبانه دن عبارت اولدیغنی بیلدیرن بر وثیقه تاریخیه در . بز امینر که زمانمز عثمانلی تاریخی حقیله یازمق ایسته یین جدی بر مورخ بومهم وثیقه به مراجعتدن مستغنی قلامیه بقدر .

بز ، « ۱۳۳۲ سنه سی وقف قیز مکتبلرینك سنه لك راپوری » نی ایسته عیناً آشاغی به درج ایتمه به باشلیوروز . آنجق راپورده اسمی کچن معلمه خانلرک اسملرینی تصریح ایتمه به جکمز . و راپورک صوکنده صرف اداره به عائد بعض فرعی و موقت توصیه لره عائد قسمی ترک ایده جکمز .

[۱] « تورک یوردی » - جلد ۹ - صای ۱۳ - صحیفه ۱۹۴

[۲] « تورک یوردی » - جلد ۱۰ - صای ۱۱ - صحیفه ۱۷۳

۱۳۳۲ سنه سی وقف قیز مکتبلرینک سنه لک راپوری .

بوسنه مکتبلرده کی مشهوداتی اوج صنفه آیربورم :

۱ تدریس ؛ ۲ تربیه فکریه ؛ ۳ تربیه .

تدریس — اوقودیلاں درس لک طرزى و جوجغه ویریلن معارفاتک کیمی و کیفیتی .

تربیه فکریه — چوجقلرک اوقودقلری درس اوزرینه اولدینی کبی ، کندی فکر عالم لرینه و جمعیت حیاته عائد نظر لرینک اوضاع و اطواری .

تربیه — چوجقلک مادی ، و معنوی خارجه قارشى اطواری .

بوسنه مکتبلری کچن سنه دن زیاده سویه اعتباریه یکنسق اولماقدن یک اوزاق و یوفارده صایدیقم اوج نقطه نظر دن ده یر برندن چوق فرقلی بولدم . اونک ایچین مکتبلری آیری آیری آلق مجبوریتده بولنیورم و طیبی اولارق کویچک مکتبلردن باشلا یورم :

کویچک مکتبلردن صالح آغا ، مہرانه محمد افندی مکتبلری یک سنه سوکندده باشلانیدینی ایچین بو تصنیفه کیرمه سنک دوغرو اولامیه جغه قائم ، بناء علیه اولردن بو راپورمده بحث ایتمه جکم .

المزده کویچک مکتب شیمیدیلک شهرزاده باشی محتلط مکتبی ایله مہرانیگیر و سلیم آغا و احمد علی کویچک مکتبلری بولنیور .

کویچک مکتبلر هیئت عمومیه سیله بویوکلردن داها موفق اولشلر ، دهایی برآتی وعد ایدم یورلر . سلیم آغا — بوراده تدریس ضرر سزدر . چوجقلر تورکجه ، جغرافیا ، دین و حساب درس لرندن هم کیمت همده کیفیت اعتباریه و سطلدن یوقاری تدریسات کورمشلردر . اشیا ازرلدلش ، تاریخ هیچ اوقودلماش ، رسم قنا ، ازر بلااستتا هر مکتبده اولدینی کبی یک قنادر . تربیه فکریه ضرر سزدر . تربیه وسط کورنیور .

معلمه اولاسی خانمک تدریس نقطه نظرندن بالخاصه تورکجه ده و دین درس لرندده یک موفق اولدینی مشهوددر . اسکی مکتبلردن یتشمش بر خانمک بعض محذورلری اولقله برابر اساساً تربیه لی بر خانم اولدیغندن چوجقلرک تربیه سی اوزرینه حسن تأثیری اولدینی کورونیور . او جوارده سلیم آغا یکانه کویچک مکتب اولدیغندن نظراً اعتباره آلمغه و نقصانلری اکمال ایدلمکه شایاندر . معلمه سزلکندن ، اوطه موجود اولدینی حالده ، ایکی صنف برآراده بولنیور . بوسنه اورایه لازم اولان شی رازیکی و کنج ایکی خانمک معلمه اولا خانمک معیتته تعییندر . ژیمناستیک ، موسیقی ، رسم درس لرینه اعتنا ایدم بیله جک خانمکلر سچلمه سی الزمدر .

مہرانیگیر — کویچک مکتبلر آراستده یک خصوصی و جاذب بر سیایه مالکدر . الکزیاده اسکی تورک عغه سی و تربیه سنک انی تدریساتله برابر کویچک قیزلرده بیاییه جکی شکلی کوستردینی ایچین شایان دقدردر .

او قودیلان درسلدن حساب وسط، تورکجه و اشیا پک انی تدریس ایدلمش، جغرافیا ک زیاده شهر جغرافیاسی نظر اعتباره آله رق تدریس ایدلمش. چوجقلرک عموم اوتودقلری شیلره قارشى درست کوروشلری وار. تربیه فکریه پک انی اولدینی کبی بوتون مکتبک اصیل و وقور برطرز تربیه سی وار. معلمه سی اسکی معلمه لر آراسنده اسکی تورک خانمک اک عقل سلیمه مالک، اک کبار بر نمونه سی در. یالکیز اداره یه عائد کوچک نقصانلری چوق اهامل ایدلمه سندن براز منکسر در. بوسنه مطلق تقدیر و تشویقله برابر نقصانلرینک سورونجه ده براقلامه سی الزمدر.

شهزاده باشی — تماماً یکی طرزده تربیه فکریه سی ایله جهانگیر قدر انی در. قیزارکک چوجقلرک برابر بولماسی بوتون طلبه ده دائماً او یایق و جانلی بر حالت روحیه یاییور. ارکک چوجقلر قادین خوجه لک تأثیریه ابتدائی چوجقلرینه مخصوص اولان براز بارز خوشونت و کورولتودن قورتولملشر، فعالیتلری دوشونشلرنده اولانجه قوتیه تجلی ایده یور. قیز چوجقلردن کری قالماق ایچین مشروع بر رقابت حسیله برابر قیز آرقداشلرینه ضنفده چالشیرکن تباشیرلرینی ویرمک، سیاه تحتلری تمیزله مک کبی یکی ومدنی افندیلکلی هیچ اهامل ایتیه یورلر. چوجقلرک آری آری تحصیلنه اک چوق اوغراشیلان شهسز بو کوچک مکتبدر. بو مکتبک ارکک چوجقلرینی قیز چوجقلرینه فائق بولدم. بلکه هیچ آله مادقلری یکی بر طرز تدریسک تأثیریه در. هر حالده جهانگیرک کوچکلریله قونشورکن انسانه ویردکاری ساکن و اینجه بر حراثت ابتداسنه مقابل بونلرده اولانجه قوتلریله یکرمنجی عصرک فعال فکرلرینی، بالخاصه ملیت و مملکت نقطه نظرندن چوق ایشله دلمش دوشوندلمش فکرلرینی ویریورلر. بو قدر انی بر نتیجه ویرن بومکتبی مطلق ایکی سنیه ابلاغ ایتک هم چوجقلری همده مدیره سی ایچین پک انی اولور، حق الزمدر. یری ده ذاتاً مساعد. قهلی بویوک درسخانه یه شعبه ایله برنجی صنف برابر قونلنجه دیگر کوچک درسخانه ده ایکنجی صنف باشلاتیلا بیلیر. شهزاده باشی مدیره سی قوتلی اراده سی وفطری قابلیت تدریسی ایله ارکک و قیز چوجقلری بر آراده اداره ایچین بالخاصه یرادلش کبی کورونیور. اونک ایچون اداره کزک بو مکتبده کی تدریسی بهمه حال ایکی سنیه ابلاغی ایچین نظردقنی جلب ایدرم. مکتبک یگانه محذوری باغچه سزلنی اولمقله برابر اونی ده آرقه سنده کی مدرسه دن براز آلمقله تلافی ایتک قابلدن ظنتمیم.

پیرامورده — خصوصی برسیاسی اولما مقله برابر بر صنفلی مکتب ایچین انی در. تربیه فکریه لری جهانگیر و شهزاده باشی درجه سنده اولما مقله برابر تدریسی قصورسز، چوجقلرک تربیه سی ده انی در. بالخاصه تورکجه لری چوق قوتلی.

کوچک مکتبلر ایچین کله جک سنه اجراسی لازم اولان کوچک شیلر :

۱. عمومیتله بو کوچک مکتبلرده شطارتی تزئید ایتک ایجاب ایدر. چوجقلرک محقق و فکری اوزرینه شطارتک غذا قدر، حق غدادن فضله الزم اولدینی فنا بیله یورز. خصوصیه بوتون نشه سی متادی

فلا کتله صولان بزم کبی بر ملت ایچنده یشایه بیلمه سی ایچین آنخادی لازم ایلمک تدبیرلردن بری کوچکلرک حیاتنه ایی غدا ایله برابر شطارت ویره بیلیمکدر. بونک چاره لری: I، موزیکه یه برنجی درجه ده، اهمیت ویره بیلیمکدر. کوچک مکتبلرک مطلق برر پیانوسی و معلمه لری آراسنده برر دانه پیانو جالانی اولمالیدر؛ ادمان درس لرینی قور و حرکتلردن زیاده شرقیلی و ازجوق موزیکه لی او یونلرله یاپدرمالی. ادمانک خارجنده ده ادمان خوجه سی تنفس زمانلری داها مشکل و فائده لی او یونلری چوجقلرله تعلیم ایتمه لی و چوجقلرله برابر اویناملیدر. II. کوچک مکتبلرده موزیکه دن سو کرارسم نظراعتباره آلمانلیدر. کوچکلرده رسم دوغرو جزمکدن زیاده دوغرو و کوزل کورمک ایچیندر. کندی یاپدقلری رسملردن باشقه کوچک مکتبلرک دیوارلرنده حرکتلی، جانلی و کوزل برقاچ لوحه مطلقا بولنمالی [چوق اولمالی، تأثیری غائب اولور] و حیوانلرله، سیاحت، تاریخ، اساطیر، عائد کوزل رسم آلبوملری بو کوچک مکتبلرده بولندرمالی و معلمه لر بونلری آرادا کوچکلرله کوسروب بونلر اوزرینه چوجقلرله قوشمالیدر.

III. باغچه سی اولان کوچک مکتبلرده [مکتبلرک مطلق باغچه سی اولماسه غیرت ایتمه لی] کوچکلری فائده لنمک و کوزلکه آلسدرمق ایچین چوجقلرک بر قسمی چیچک یتشدرمک، بر قسمی ده سبزه یتشدرمک آلسدرمالیدر. و تدریسات ابتداییه تماماً وقفک اولدینی وقت بونی برازداها بیوده رک بالقلری، قوشلری، طاووقلری، طاوشانلری ایله باغچه نک صرف چوجقلرک مشغول اولوب باقدینی یرده حیوانات قسمی اولمالی: بونلر کوچکلرده حی مسئولیت او یاندیرر، مرحمت و انصاف اوکره دیر، عینی دمانده منتظم و عملی اولمه یه آیشدیرر.

IV. کوچک مکتبلرده مطلق کله جک سنه تطبیق ایدیه جک شیلردن بری اونیش کونده بر حوجه لرله برابر کزتی یاپدرمقدردر. اللرنده بایراق چوجقلری سوقاق سوقاق باغرداراق دولاشدرمق تقدیر فنا ایسه هر اونیش کونده بر ایی هوالی آجیق بریره کتورمک، خوجه لرله بوتون ارقداشلرله مشترک [Collectif] اکلنجه یایمق، مشترک برایش، بر حیات پارچه سی یشامق او قدر فائده لی و الزمدر. بونک دیگر فائده وی بر نتیجه سی ده چوجقلرله فائده و درس قسمی سزدرمکسزین جغرافیای طبیی و شهر جغرافیای بری یاپدرمقدردر. ضررجه اولان جغرافیا تدریساتک اک بارز قصوری چوجقلرک کندی مملکتلرندن بالخاصه شهرلردن بک اوزاق قالمالیدر. آفریقا و آمریکا برزحی، قنالی بیلیمکدن زیاده جوجغه آطه لرک موقعی خلیجک اسکله لری، بوغاز ایچی کویلری، استانبول داغلری، دره لری حتی سوقاقلری لازمدر.

تحصیل بالخاصه ابتدائی سنده ذهنه قات قات معلومات یراشدیرمکدن زیاده حیاند قولاتا جنی و مشکلات قارشیسند کندیسه سلاح ایدینه جکی ایشنه یارایاجق شیلر اوکریمکدر. دوره اولا مکتبی یتیرمن کوچوک اله آلدینی کتابی او قور، کوچک مکتوبلرینی یازار، بئلکنی، هویتی برار طابیر، شهرنده بیلهرک واضح بر قفا ایله اطرافنی بیلهر، نفسنه آریجق اعتماد ایدرسه و کوچوک روحی اکلنیرمک، تسلی ایدمک قدرده شرقی سویلر و شن اولورسه لازم اولان شینی اوکره نمش دیمکدر.

ازبرد رسلری — بو عموم ابتدائی تدریسنک بوکون اک چیرکین یاراسی در . بزم مملکت مزده ازبرلرک طرزى یعنی انشاد ، هیچ بر جدی مملکتک تخیل ایدمهیه چکی قدر فنا اولدینی کی انشاد ایتدیریلن منظومه لرده پک تدبیرسزجه انتخاب ایدلش ، اللرنده تورک انسانلغنک اک نازک ابتدائی وبا کرروچی اولدینی نظر اعتباره آلمانمشد . کوچک مکتبلر کندیلرینی کویستره بیلک ایچین کوچک یاشلی چوجغه اک طمطراقلی منظومه لری شهزاده باشی تیاترولرندن داها متردی و سوقاق خطابتی طرزیه اوکره دیلیور . کوچک بو غیر طبیعی و چیرکین طوریه هر یبانیچی به منظومه لری باغیره باغیره تکرار ایدمه یور . آلدینی آلقش اوکا رومانلیق طرزک اک رووقو شیوه سیله قونشوق وانشاد ایتمک اعتیادینی براقور . بوکون بالخاصه کنج قیزلرک تحصیلده اولانلرنده طور ، اسکی وقور تورک طورندن پک اوزاقده در . فی الحقیقه بزچو ققلمزدن اسکی حیاتسز لغه بدل جانلیق ، شطارت و حیات بکله یورز . فقط بونی ساخته طورلرده ، اقتیس واری اوضاعده دکل اویونلرنده ، دوشونشده ، یشایشنده ایسته یورز . قویلرک فعالیت ساکن و وقوردرد : فعال بر جنوبی ایتالیان ایله فعال بر شمالی هولاندالی می مقایسه ایدرسک بونی پک اعلی آکلارز . ایتالیان باغیرتقان ، چیرتقان ، تلاشچی در ؛ شمالی حاکم ، قوی فعال فقط اوضاعی درست وسا کندر .

ازبرد رسلرک صرف ظاهری قسمندن چوجغک روحنه بو قدر عمیق تأثیر ادعا ایتمک تصویری دکلدر : یکی روحلر خلق اوکنده یابدقلى شیلردن پک درین ودائی ایزلر آلیرلار .
 صوکر انتخاب ایدیلن موضوعلر — بونلر شهبه سز داها مهمدر . بن تربیه ده ملیت حسلرینک ویریلنه یالکیز طرفدار اولمقله قالمایورم ، برده بونی کندیجه پداغوزلیق بر دستور تلقی ایدمه یورم . ملیتی اوکرتمک ، نافع بر ملیتی اولق بوکون تدریس و تربیه ده طوتیلان یولله قابل دکلدر . نافع بر ملیتی یتشدرمک ایچین چوجقلمه ملیتی اوکرتمک صوکر اوندی صرف کندی مات ایچین بیله اولسه نمایشکار اولمقدن زیاده محاکمه سنه کووه نمک ، ییقمقدن زیاده بنا ایتمک ، یراتمق قابلیتی اویاندیرلش اولمالیدر . کوچک ابتدائی چوجقلمه قونشیکز ، هپسی بیونجه حربه کیده جک ، خان دشمناری قهر ایدمه جک ، دنیای آلت اوست ایدمه جکدر . فقط ایچندن یوللری بیاجق ، کوپرولری بیاجق ، مکتبلر آچاقق ، تبحر اولاجق ، ویاخود یکی برکوزلک یراتمق ایچین رسام ، موسیقی شناس و سائر اولاجقنی سویله مزه . ابتدائیلر و آتمیز ایچین بوندن فنا برشی تصور ایدمه . ایشته اکثری ازبرلردن آلدقلى بومضر تأثیری ازاله ایچین الهی ، طبیعتی ، انسانلری ، رفاهی ، کوزللیکی ، چالشمی ، ساده جه وطنی سومکه سوق ایدمه جک شعرلر آیرمالی ویاکیز اوللری چوجقلمه تعلیمه معلمه لری مجبور ایتیملی وازبرلر تدریسنی ده مطلق اصلاح ایتمه لدر . بوتون بوکوزل و یوکسک شیلری چوجغه سودیریرسه ک ، وچوجق مملکتنده ساده بونلری یراتمقله اوغراشیرسه شهبه سز لازم کلدیکی وقت بومبا ، سلاح ، باروت ادبیاتنک یتشدرمه چکی چوجقلمه قدر بلکه داها وقور وسا کن مملکتی ایچین اولمکی بیلر ...

وقف قیزلر مکتبی فخری مفتشی

مهالده ارباب